

bevise. Det er nu klart, at, medens der ved nogle Klasser af Fordringer fornuftigvis kun kan blive Spørgsmaal om af den her omhandlede Grund at affkære deres Fremsettelse, naar en temmelig lang Tid er forløben siden det Tidspunkt, da Fordringen angives at være stiftet, vil ved mange andre Slags Fordringer det omspurgte Hensyn, om der virkelig skal ske det Skyldst, kræve en nogenlunde kort Præskription. Med Hensyn til Næringsdrivendes Regningskrav paa deres Kunder og Fordringer af lignende Art er saaledes Forholdet det, at de i Reglen afgøres om ikke straks, saa dog indenfor en kortere Tid, og at paa den anden Side Debitor meget ofte betaler uden at modtage skriftlig Kvittering eller i alt Fald ikke med saadan Omhu gemmer og holder Orden paa slige Kvitteringer, at han til enhver Tid vil have og kunne finde den Kvittering, paa hvilken det maatte komme an. Det er heller ikke en almindelig Regel, at Folk føre nøjagtigt Regnskab over, hvad de give ud eller blive skyldige for Udgifter af omhandlede Slags. Den, der bliver søgt til at betale Udgifter, som det paastaas, at han har modtaget for en Del Aar tilbage, vil derfor ofte overhovedet være ude af Stand til med Sikkerhed at erindre, om han har modtaget disse bestemte Udgifter, eller om og naar de ere betalte. Omvendt vil heller ikke Kreditors Regnskabsførelse i slige Forhold altid være — eller endog, efter disses Natur, kunne være — saa omhyggelig, at man med Sikkerhed kan stole paa, at en Post, som i Virkeligheden er betalt, ikke ved en Fejltagelse eller ved uredeligt Forhold fra dens Side, som har modtaget Pengene, er bleven staaende i Bøgerne som uafgjort. Skal Forældelsesloven virkelig kunne betrygge Folk imod at nødes til at betale uretmæssige Krav af den omhandlede Art, bliver det derfor nødvendigt at indskrænke Fristen, i hvilken deslige Fordringer forældes, til nogle faa Aar. Til Fordel herfor lader sig ogsaa — om man foretrækker at se paa Sagen med Blikket rettet mere paa det enkelte mødende Tilfælde, hvor der vil blive Spørgsmaal om at paaberaabe sig Forældelsen — anføre den Betragtning, at ved Krav af den ommeldte Art vil, af flere af de foran fremhævede Grunde, selve den Omstændighed, at der er hengaaet længere Tid, siden den paastaede Fordring angives at være stiftet, kunne vække Sandsynlighed for, at Fordringen enten aldrig har eksisteret — det vil sige, at den Udgifter, som der kræves Betaling for, enten ikke er leveret eller ogsaa er bleven betalt paa Stedet — eller i alt Fald senere

er bleven afgjort, naaget Bevis herfor nu ikke kan føres.

Trangen til en kort Forældelsesfrist som Middel til at hindre, at Folk blive tvungne til at betale for Udgifter, som de enten aldrig have modtaget eller allerede have betalt, har ogsaa ofte ladet sig føle i Retsanvendelsen og har fremkaldt en Domstolspraksis, hvorved det er søgt delvis at raade Bod paa Manglen af en saadan Frist. For at afværge uretfærdig Domfældelse i Sager, hvori nogen har været søgt til at betale Varer, som paastodes at være leverede længere Tid tilbage, ere Domstolene tvede til den Udvej at gaa af paa de Fordringer, som ellers stilles til Bestemthed i Indstævntes Proceserklæringer, idet de navnlig have ladet sig nøje med en Erklæring om, at Indstævnte ikke erindrede at have modtaget de paagældende Varer. Dels slaar imidlertid denne Udvej ikke til, naar det er indrømmet eller godtgjort, at Varerne ere leverede, og Tvivlen drejer sig om, hvor vidt de ere betalte; dels har den den store Mangel, at ingen af Parterne forud kan vide, hvad Retten vil mene, og om det altsaa kan nytte ham henholdsvis at søge, hvad han tror at have tilgode, eller at vægre sig ved at betale, hvad han mener ikke at skyldes.

Ogsaa det Formaal for Forældelseslovgivningen, at den i det hele skal bidrage til at fremme regelmæssig Afvikling af Formueforpligtelser, vil ved Fordringer af den her omhandlede Art til sin Opnaaelse kræve, at der sættes en temmelig kort Frist. Dette Formaal antager derhos ved disse Klasser af Fordringer en noget stærket Form. Baade for Skyldneres og for Fordringshaveres, med andre Ord for det hele Samfundets Økonomi er det af særlig Bigtighed, at Forpligtelser af den her omhandlede Art afvikles regelmæssigt og hurtigt. Det er, som man har udtrykt det, den første Betingelse for en ordentlig Husholdning, at slige løbende Forpligtelser, der efter deres Natur høre til en Mandts aarlige Budget, ikke saa Lov til at staa hen fra Aar til andet og derved dunge sig op, hvad regelmæssigt vil ende med, at Debtors Stilling bliver uholdbar. Og omvendt er det for den Næringsdrivende af Bigtighed, at han ikke ved at give sine Kunder lang Kredit skal dels udsættes for ligefremme Tab, dels se sin Driftskapital bunden og derved være hindret i hurtig Omsætning af den, dels endelig være nødt til selv i større Omfang at gøre Brug af Kredit, hvilket bl. a. vil forøge hans Driftsomkostninger. Det er nu, navnlig ogsaa fra Forretningsverdenens Side, baade